

מסעות אודיסאוס

מחזה לילדים

מאת רועי חן

בהשראת ה"אודיסאה" מאת הומרוס

5.5.14

הנפשות הפועלות

אודיסאוס / אודי, אבא

פנלופה / שיר, אמא

טלמכוס / טל, בנם

המחזר / גדי השכן

חברת אודיסאוס

אלפנור – פחדן, מתגעגע לכלב

אאורילוכוס – שקרן, מתגעגע לאהובה

פרימדס – חמום מוח, מתגעגע לאמא

יצורים מיתיים

הקיקלופ

קירקה הקוסמת

סבא רבא בממלכת המתים

הסירנה – נימפת ים

*

7 שחקנים גילמו בהפקה המקורית את כל הדמויות. כפילות התפקידים היתה מכוונת והעמיקה את משמעות הדמויות כפי שהן משתקפות בדמיונו של הילד.

אמא שיר-קירקה-סירנה-פנלופה

גדי השכן-קיקלופ-סבא-רבא-מחזר

אבא אודי-אודיסאוס

טל - טלמכוס

סדר התמונות

1. פרולוגוס – בבית (אודי, שיר, טל, אחר כך גדי)
2. במערת הקיקלופ (אודיסאוס, פרימדס, אאורילווס, אלפנור, טל, גדי כקיקלופ)
3. מעבר בית – טל מציע לקרוא מהר.
4. באי של קירקה (אודיסאוס והחבורה, טל, שיר כקירקה)
5. ארץ המתים (אודיסאוס והחבורה, טל)
6. הסירנות (אודיסאוס והחבורה, טל, שיר כאמא-סירנה)
7. מעבר – דפים ריקים, דפים חלקים. (טל לבדו)
8. ביוון העתיקה. (אודיסאוס וטל-טלמכוס)
9. בארמון באיתקה. (אודיסאוס וטל-טלמכוס, אחר כך שיר-פנלופה, גדי-מחזר, החבורה)
10. אפילוגוס – בית. (טל, אודי ושיר. אחר כך החבורה – בלבוש מודרני)

תמונה 1 א - פרולוגוס (אודי, שיר, טל)

(ערב חורפי, זמן קצר טרם נסיעתו של אודי ליוון. שיר ואודי רבים על שטויות. הקונפליקט ביניהם מתרחש ללא מלים, על רקע מוסיקה, טל סוגר את שתי אוזניו עם האצבעות וזו הסיבה כביכול שאיננו שומעים אותם. שיר מציעה מזוודה קטנה, אודי מציע גדולה, אחר כך שיר מציעה לארוז קודם את הכלים ורק אחר כך את הבגדים ואודי להיפך, שיר חושבת שצריך כובע צמר אודי מעדיף כובע קאוובי וכולי. טל מתרוצץ ביניהם וחמורי בידו. לפעמים, אולי בהפסקות קצרות במוסיקה, הוא אומר: אבא... אמא... אבא... אמא... עד שלבסוף הוא מתפרץ וקוטע את הריב ואת המוסיקה)

טל. תפסיקו לריב!

אודי ושיר (בחביבות דידקטית מוגזמת). אנחנו לא רבים אנחנו מתוכחים.

(אודי ושיר מכניסים את טל לפס האריזה – המוסיקה ממשיכה והפעם טל איתם באותו קצב: שיר מתכופפת, לוקחת בגד, משקפת או מפה מערימה שלרגליה ומקפלת או מנקה בהתאם; אודי מקפל עוד קיפול או מנקה עוד קצת ומעביר לטל שמכניס את החפץ למזוודה, אבל גם מיד מוציא אותו משם ומעיף אל מתחת למיטה, בסוד עם הילדים בקהל. לאחר כמה חפצים הוא מתחיל לדבר – ההורים קופאים בפריז, כל אחד עם חפץ טיפוסי ביד, האב עם מכוש, האם עם חולצה עם ציור של ציפור או כובע עם נוצה וכדומה)

טל. תכירו, ההורים שלי: אמא שלי שיר, און־יתולוגית, חוקרת ציפורים, בקיצור – מעופפת.

(שיר כמו טופחת בכנפיה בעזרת הבגד שבידה ואולי אף שורקת נעימה צייצנית קצרה להנאתה)

אבא שלי אודי, ארכיאולוג: חושף שכבות היסטוריה באדמה –

אודי. ארכיאולוגיה זה דבר מופלא, תחשוב שיום אחד מישהו יחפור באדמה וימצא את חמורי שלך.

טל. בקיצור – חופר.

(טל קוטע אותו ונעמד בין הוריו)

פעם, כשהייתי תינוק, היה להם זמן להתייחס אלי. אבא קרא לי סיפורים –

אודי. "מי אכל את הדייסה שלי? מי ישב על הכיסא שלי?"

טל. אמא שרה לי שירים –

שיר. "קן לציפור בין העצים..."

טל. אחר כך גדלתי קצת ואבא קרא לי סיפורים מפחידים –

אודי. בום! זה היה הגרזן של הזומבים שננעץ בדלת הכניסה למרתף...

טל. ואני התחלתי לרקוד ביחד עם אמא –

(שיר וטל רוקדים קטע קצרצר מתוך ריקוד הציפורים שטל קוטע בדיבורו)

טל. אחר כך, למדתי לקרוא לבד: אל תד-אג רו-ני רון, זה סו-פו של-

אודי ושיר. כל בלון! כל הכבוד, טל!

טל. כן, כל הכבוד לי, הבעיה שמאז שאני גדול, ויכול לעשות הכל לבד –

(ההורים מתחילים מכנית לסדר עוד דברים במזוודה)

שיר.	טל, אתה גדול, תתלבש לבד.
אודי.	אתה כבר יכול לאכול לבד.
שיר.	תשיר לבד.
אודי.	תקרא לבד.
שיר.	תתרחץ לבד.
אודי.	תרדם לבד.
טל.	בקיצור – לבד.

(ההורים יוצאים כדי להעניק לטל את הספר "מסעות אודיסאוס". טל בינתיים מתחבא במזוודה ומספר לילדים על הסוס הטרויאני אלא שלקראת סוף הסיפור, בלי שטל שם לב ההורים מגיעים ורואים הכל. אודי מניח את הספר-מתנה על המיטה של טל לפני שהוא מתקרב בעצבים למזוודה)

טל. אבא שלי שוב נוסע לחוץ לארץ, "רק" לעשרה ימים. והפעם ליוון. אז החלטתי לעשות לו טריק יווני, אני אתחבא במזוודה ואצא כשהוא יגיע ליוון! (נכנס למזוודה) שמעתם פעם על הסוס הטרויאני? זה סיפור מהמיתולוגיה היוונית. היתה מלחמה בין יוונים לטרויאנים, והיוונים לא ידעו איך לפרוץ את החומה לעיר טרויה. אז הם בנו סוס, סוס ענק מעץ, נכנסו לתוך הבטן שלו, וחיכו בשקט, בשקט, בשקט. (ההורים נעמדים מעליו) הטרויאנים הטמבלים חשבו שהסוס הוא מתנה מהאלים והכניסו אותו לעיר. ואז בלילה, היוונים יצאו מהסוס וניצחו במלחמה!

(טל מעיף את מכסה המזוודה ונעמד בתוכה בלהט קרב עם המפה מגולגלת בידו כחרב, אך במקום טרויאנים הוא פוגש את מבטם הזועם של שני הוריו. מוסיקת הקונפליקט נשמעת שוב – אודי מוציא את טל מהמזוודה, ללא מלים – שיר גוערת בו שלא יגזים, אודי מוצא את המזוודה ריקה ומשתגע, לאחר מכן מגלים את מחבוא הבגדים שטל ארגן מתחת למיטה, הם שוב רבים ביניהם, כנראה על הדרך הנכונה לחנך את טל)

טל. תפסיקו לריב.

שיר ואודי (ברוגז). אנחנו לא רבים אנחנו מתווכחים!

(טל נעלב מעוצמת התגובה, מתיישב באמצע המיטה. אודי ושיר מחליפים מבט, מבינים שהגזימו ומתיישבים משני צידיו של טל.)

אודי. טל...

שיר. טל...

(טל לא מגיב)

אודי. טל, אני מצטער אני פשוט לחוץ כי אני נוסע היום...

(אודי שולף את הספר)

אודי. אה, מה זה?

טל. מה זה?

אודי. באמת מה זה?

- טל. די, של מי זה?
- אודי. זה בשבילך. זה ספר שאם קוראים בו – הזמן עובר מהר יותר. כמו קסם.
- טל. יופי, עוד משהו שאני אעשה לבד... אנחנו כמעט לא עושים יותר כלום ביחד.
- אודי. אה... כן... הנה, אולי את ההתחלה אפשר לקרוא ביחד, יש כאן סיפור מפחיד אחד על ה...
שיר. תקרא לו על הקיקלופ...
- אודי. לא, אולי דווקא על אה... או שאולי על – לא עדיף מהתחלה...
- שיר. תקרא כבר, תיכף יגיעו לקחת אותך!
- אודי. טוב, זה מהמיתולוגיה היוונית, וזה נקרא: מסעות –

(מוסיקה, הנייד של אודי מצלצל)

- טל. לא!
- (אודי עונה, ברור שבאו לקחת אותו, מתחילה מערבולת של התארגנות, גם היא ללא מלים. האבא מתנצל, שיר נותנת לו כובע עם נוצה, טל יושב על המיטה עם חמורי. האבא מתקרב שוב לטל מנסה להפרד ממנו, טל מושך כתף בעלבון. האבא מאוכזב מעצמו, מחבק את שיר מתכוון לצאת אבל רגע לפני הדלת טל רץ אליו ומחבק אותו. כבר צריך להיפרד, וטל עובר לשיר, הם נפרדים לשלום מאודי. אמא חוזרת למיטה של טל כדי לסרוג, היא מדברת אבל לא כל כך מקשיבה לטל, גם היא מתוסכלת מהנסיעה)
- שיר. אבא שלך הוא כמו ציפור נודדת, מתחיל החורף והוא עף לארץ חמה.
- טל. ואם הוא לא יחזור?
- שיר. בימי קדם חשבו שהציפורים הנודדות עפות אל הירח, הם לא ידעו שציפורים לא עפות לחלל. חוץ מזה בירח קר....
- טל. ואם הוא לא יחזור?
- שיר. הציפורים הרי נודדות לארצות חמות, כמו אפריקה...
- טל. ואם הוא לא יחזור, אמא!?
- שיר. בטח שהוא יחזור. ציפורים נודדות תמיד חוזרות הביתה, אל הקן החם שלהן. ואנחנו נשמור על הקן שלנו חם, הנה, אתה תקרא ואני אסרוג לאבא סוודר. עד שאני אסיים הוא כבר יחזור.

(דפיקה בדלת)

שיר. פתוח!

תמונה 1 ב' – כניסת גדי (אודי, שיר, טל, גדי)

(נכנס גדי)

גדי. שלומות!

שיר. גדי...

(שיר מתקרב לתוכים ומצייצת להם בהתלהבות, גדי גם הוא מציץ בתגובה)

טל. גדי, השכן מלמטה, מאז שהוא קנה ציפורי אהבה, סוג של תוכים, הוא מנדנד לאמא שלי בשאלות אינסופיות:

גדי. איך מאכילים אותן? למה צריך אבן שיוף? איך מרדימים אותן? למה הן לא מדברות?

טל. כי זה סוג אחר לגמרי של תוכים, גאון!.. ואמא שלי שבשבילה ציפור זאת חיה קדושה, עונה לו ומסבירה לו... בקיצור, קיוויתי לבלות לבד עם אמא – ושוב יצא לי לבלות לבד.

שיר. גדי, גדי, גדי, שריקת החיזור של התוכים זה לא (מדגימה) זה (מדגימה ומלווה את גדי החוצה), כבר מאוחר, צריך לישון. אל תדאג, אבא יחזור מהר. לילה טוב, גוזל שלי.

(בדרך החוצה שיר מכבה את האור)

תמונה 2 א' – האודיסאה מתחילה (אודיסאוס, טל, אאורילווס, פרימדס, אלפנור, גדי)

(טל נותר ישוב על מיטתו בחושך. הוא מדליק את מנורת הלילה. (אולי המנורה מאירה רק את הספר וחלק מטל) ומכבה. מדליק שוב. ומכבה שוב. כשהוא מדליק שוב – מתגלה כי יצור משונה יושב למראשות המיטה. טל נבהל והמנורה נופלת. הוא מדליק שוב את המנורה ומאיר בעזרתה את היצור. תאורה נוספת חושפת בפנינו את הסיפור, יצור קסום בעל גוף של ספר וראש של ציפור. הסיפור מצביעה במקורה על הספר שקיבל טל במתנה מהוריו. טל מנסה להבין את רצונה, בוחן אותה מקרוב)

טל. מי את? מה?.. הספר?

(הסיפור פורשת את כנפיה-דפיה)

טל. לפתוח את הספר? (טל פותח את הספר וקורא) "מסעות אודיסאוס".

(במהלך הקריאה הסיפור חגה במעופה מעל לראשו של טל, ים זורם מתוך מיטתו ולבסוף אף הקירות של חדרו מתעופפים והוא נמצא במרחב שהוא עירוב של חדרו (המיטה) והאודיסאה – ספינה וחללים משתנים)

טל (קורא). אודיסאוס המלך ניצח בטרואיה. מאז

הוא מפליג בספינה לביתו, אך הים כמו לא זז.

המסע מתארך, מלחיו, גיבורי מלחמה,

בסיפון לצדו נצרבים מקרני החמה.

שפתיים מלוחות, על פניהם הבעה תשושה,

הם חשבו שהסוף מתקרב, אך פתאום יבשה

נראתה מרחוק.

(החבורה מופיעה על הספינה ושרה. טל ממשיך לקרוא ללא קול)

חבורת אודיסאוס. אודיסאוס וחבורתו. הביתה, הביתה, הביתה במהרה

לחמנו מספיק, התעייפנו נורא

רוצים כבר לשוב

אל כל מי שחשוב

אם מישהו אותנו עדיין זוכר

הביתה, הביתה, הביתה, מהר

החבורה. הביתה, הביתה, הביתה במהרה.

לחמנו מספיק, התעייפנו נורא

רוצים לחזור לאיתקה

נמאס לנו להתקע-

אודיסאוס. תחזיק מעמד, יש עוד דרך קשה!

אאורילווס. הי, אודיסאוס – יבשה!

טל. הם חתרו במהירות אל החוף.

אודיסאוס צעק: "זהו, שבנו הביתה סוף סוף!"

(מופיע אודי, לבוש כאודיסאוס, הוא לא מבחין בטל ולא שומע אותו, לעתים "יחוש" בנוכחותו ויושפע ממנה)

אודיסאוס. זהו, שבנו הביתה סוף סוף!

טל. אבא?

אודיסאוס. המסע הזה תם ונשלם, בא הקץ לנדודים.

לא אצא עוד לשום מלחמה, האלים עדים!

טל. למה אתה נראה ככה? (מתהלך בעקבות אודי)

אודיסאוס. איה בני האהוב? בן יקר לי, היכן אתה?

באולם הארמון? על הסוס? בשדה החיטה?

טל. אני כאן. מה עובר עליך? אמרת עשרה ימים – עברו עשר דקות!

אודיסאוס. אדמת ארצי, אדמת איתקה.

בני מחכה לי, אשתי מחכה!

(אודיסאוס מנשק את האדמה)

טל. אבא, למה אתה מנשק את הרצפה?

(אודיסאוס מתרומם מהרצפה, מביט כביכול על טל, אלא שהוא לא רואה אותו. מתחיל להתעטש. טל סוגר את הספר והוא נתקע באמצע)

טל. אבא?...?

(טל חושד שיש קשר בין הספר לבין אבא. הוא פותח ואודי מתעטש. טל סוגר את הספר – אודי קופא, טל פותח את הספר)

(טל שוב פותח את הספר)

אודיסאוס. חברים אמיצים, ננשק את אדמת איתקה!

(נכנסים חבריו האמיצים של אודיסאוס. טל סוגר את הספר)

טל. אוקי. (פותח)

פרימדס. זהו, אמאליה, אמא, חזרתי הביתה, הגעתי!

הייתי, נלחמתי, ניצחתי והתגעגעתי!"

אאורילווס. שלום לך, מולדת – מה זה? איפה כל המשרתים?

חזרתי הביתה! אגב, יש לי כמה בתים...

פרימדס. שקרן...

אאורילווס. מתערבים!?

אלפנור. מי זה? הכלב שלי שם נבח?

ואם הוא שכח אותי כבר, אם פתאום הוא ינשך?

אודיסאוס. רגע, יש לי תחושה משונה קצת... חכו טיפ-טיפה

מי אמר שהגענו לאיתקה?

(החברים מצביעים על אאורילווס)

אאורילווס. תן ת'מפה! פה כתוב שזאת "איתקה"!

פרימדס. אם זאת טעות – אתה מת!

אודיסאוס. רק שניה, פרימדס.

אאורילווס. תמיד הוא מיד מתלהט!

אודיסאוס. לא כתובה פה שום איתקה, "אי קטן" זה מה שזה.

אלפנור. לא יכול להיות...

פרימדס. אי קטן? פפפ.. שקרן שכזה...

אאורילווס. לא שיקרתי, טעיתי.

אלפנור. אז איפה אנחנו בכלל?

אודיסאוס. אי קטן בלב ים, לא בבית, זאת יד הגורל.

נבלה כאן בלילה, בבוקר נפליג, אין ברירה.

אלפנור. כאן?

אאורילוכוס. בחוץ?

פרימדס. יהיה קר.

אודיסאוס. כן, כדאי לחפש מערה.

(מחפשים מערה ופותחים את הרצפה, החבורה מתמקמת)

טל. וואו!

אודיסאוס. יש שם מישהו?

החבורה (כהד). יש שם מישהו?

אודיסאוס. יש?

החבורה (כהד). יש?

אודיסאוס. אין.

החבורה (כהד). אין.

אודיסאוס. אוי ווי...

טל. "הם מצאו מערה כשהאי נעטף חשכה וקיוו להפליג לביתם עם עלות הזריחה."

(אודיסאוס מנסה להצית מדורה, הוא לא מצליח לבושתו)

אודיסאוס. סלט יווני!

(מדליקים מדורה)

אלפנור. מה זה? יש פה קולות משונים. זה בטוח נטוש?

אם פתאום מישהו גר פה, ענק מרושע או -

פרימדס. יתוש?

אאורילוכוס. או צרצר?

פרימדס. או פרפר?

אאורילוכוס. או עכבר?

פרימדס. או שבלול מסוכן?!

(אודיסאוס קוטע את ההצקות של פרימס ואאורילוכוס שמתנהגים כמו ילדים)

אודיסאוס. לא יפה, חברים.

אלפנור. הם רומזים שאני סתם פחדן?

אודיסאוס. הם ניסו להצחיק, לא הצליח להם במיוחד.
כל אחד מפחד לפעמים.
פרימדס. לא אני.
אודיסאוס. כל אחד!
זה נכון שחשוך פה וקר פה, בכלל לא נעים,
לי נדמה שכולנו פשוט קצת מתגעגעים.
אני לאשתי הטובה ולבני המתוק.
(אולי מושיט יד וטל מושיט גם אליו, אבל הם לא נוגעים)
אאורילוכוס. אני לאחת שאוהבת אותי מרחוק
כשאחזור נתחתן...
אודיסאוס (לפרימדס). למה אתה מתגעגע?
פרימדס. אני לשום כלום. אני לא מן רגשן, לא יודע...
אולי טיפ-טיפונת, ממש טיפ-טיפה, טיפליה
(משתפך) לאמא, לאמא שלי, לאמאילה...
אודיסאוס. ואתה אלפנור, מי חסר לך?
אלפנור. סקילוס... הכלב.
הכלב שלי, המסריח שלי, שכל ערב
צד פרעושים במיטה, מתנשף, מחרחר,
ולמרות שהוא כלב קטן – כל הפחד עובר.
אודיסאוס. יש הרבה יצורים שאנחנו להם כמו פרעוש.
למשל הקיקלופ.
אלפנור. מי?
אודיסאוס. יצור מרושע: כזה ראש,
אאורילוכוס. יש לו עין אחת. על המצח.
פרימדס. קיקלופ, לא מכיר?
אלפנור. לא רוצה להכיר.
אודיסאוס. הוא יכול לעבור דרך קיר.
אאורילוכוס. הוא שונא בני אדם, מקנא בהם עד השמיים
על הראש הקטן שלהם ועל שתי העיניים.

אודיסאוס. הקיקלופ המצוי מתגורר לו בתוך מערה.
אלפנור. זה בכלל לא מצחיק אותי.
פרימדס. די, אלפנור, מה קרה?
אם יגיע קיקלופ, תתנפל ותוציא לו ת'מיץ!
איך נלחמת בטרויה? בטוח היית אמיץ.
אלפנור. האמת, שבקשר לטרויה ולמלחמה,
יש לי סוד שהסתרתי מכם....
אאורילוכוס. איזה סוד?
פרימדס. דְּבַר, מה?
אלפנור. כשהיינו בבטן הסוס שבנינו מעץ
והגיע הזמן להתקיף וראשים לרוצץ,
אז חבשתי קסדה ואחזתי ביד את החרב,
והידקתי שריון וסידרתי מעט את הגרב
אבל רגע לפני שיצאתי, נתקפתי היסוס
וכל זמן שנלחמתם הייתי בבטן הסוס.
פרימדס. מה, בכלל לא נלחמת?
אאורילוכוס. פשוט לא יצאת משם?
אודיסאוס. חברים, בואו נקשיב ונבין.
פרימדס. הפחדן המושלם!
(אלפנור נעלב ויוצא מהמערה, החברים אחריו)
אודיסאוס. פרימדס!
אאורילוכוס. פשפש!
אודיסאוס. די!
פרימדס. תינוק של פשפש!
אודיסאוס. די!
אאורילוכוס. כינה.
אודיסאוס. די!

פרימדס.	תינוק של כינה.
אודיסאוס.	די!
אאורילווס.	תינוק של כינה קטנטנה.

תמונה 2 ב' – כניסת הקיקלופ (אודיסאוס, טל, אאורילווס, פרימדס, אלפנור, קיקלופ)

אאורילווס.	מי זה שם?
אודיסאוס.	זה קיקלופ!
אלפנור.	כן ממש האמנתי לכם.
פרימדס.	אלפנור,
	אתה לא מאמין – אז פשוט תסתכל לאחור!
קיקלופ.	אני מריח דם – של בני אדם!
אלפנור.	כן, נכון, זה קיקלופ. הם יראו עכשיו מה זה פחדן
	הם קראו לי פשפש, בוא נראה. הלו, קיקי, לכאן!
פרימדס.	אלפנור, די, טעינו, סליחה.
אאורילווס.	גם אני מצטער,
	כל אחד מפחד לפעמים.
פרימדס.	אלפנור, תיזהר!
אלפנור.	מי יפחיד אותי? מי? הקיקלופ, היצור המכוער,
	החד-עין, הראש הנפוח, חסר השיער?
קיקלופ.	זהו, בתיאבון לי.

(לקראת סוף המשפט אלפנור מתאבן מפחד, הקיקלופ קרוב אליו, אודיסאוס מזנק, דוחף את אלפנור הצידה ונעמד במקומו)

קיקלופ.	איפה זה, החצוף שצעק? לפני רגע היה...
אודיסאוס.	אין פה איש מלבדי. כבר עשית בדיקת ראייה?
	יתכן שרופא העיניים, העין, סליחה,
	יגלה שצריך משקפיים, משקף, בשבילך.
קיקלופ.	אכלתי בבוקר שלוש תולעים ונחש
	כשתגיע לבטן שלי אז תמסור להם ד"ש.

(הקיקלופ תופס את אודיסאוס, אלפנור מזנק ממחבואו)

אלפנור.	הי, אולי תתחיל בי חתיכת חד-עין,
---------	---------------------------------

עוד לא גמרתי איתך עדיין!

קיקלופ. חה, צדקתי. יש עוד.

(הקיקלופ פונה לאלפנור)

אודיסאוס. זה היה מיותר, אלפנור.

אלפנור. לא יכולתי לשבת בצד סתם ולא לעזור!

(הקיקלופ רודף אחר אלפנור ותופס אותו)

קיקלופ. זהו, בתיאבון לי!

פרימדס (יוצא מהמחבוא, לקיקלופ). הי, קיקלופ גמד,

אלה חברים שלי, אז תוריד את היד ומיד.

אאורילווס. שתדע שאכלתי שלושה קיקלופים אתמול,

והשארתי מקום בשבילך, הנה כאן, בצד שמאל. (מראה על הבטן)

קיקלופ. סעודת מלכים! מה זה, יום המזל שלי?

יש פה ארבע מנות בני אדם – וכולן בשבילי!

אודיסאוס. הי, קיקי!

פרימדס. הי, קוקי!

אלפנור. קיקלופי!

אאורילווס. תינוקי!

אלפנור. הוא שם עלי עין, המגעיל.

אודיסאוס. תתקע לו שם חרב...

אלפנור. יש לי חליל!

(מחלל, הקיקלופ מתהפנט.)

החבורה. ידיים למעלה, על הראש, על הכתפיים: אחת, שתיים, שלוש!

(אלפנור רועד, החליל נופל. טל סוגר את הספר בצעקה)

טל. לא!

(הדמויות קופאות אך נושמות בכבדות. טל יורד ומכוון את החליל לעינו של הקיקלופ. הוא שב למיטה ושוב פותח את הספר)

"בשניה בה ננעץ בעינו החוד החד

הקיקלופ התעוור וחשך עולמו לעד.

זעקה מזוועה הדהדה אז במערה

אלפנור עוד עצם את עיניו, בלי לתפוס מה קרה."

(בעת הקריאה הקיקלופ פולט צווחה אילמת, אלפנור נותר בעיניים עצומות. החברים ניגשים לברך אותו)

אודיסאוס. כל הכבוד!

אלפנור. לא מובן מה קרה, אודיסאוס,

אני לא הזזתי שום יד.

אודיסאוס. מי הזיז אותה?
 אלפנור. זאוס...
 אאורילוכוס. גם אם האלים קצת עזרו יש במה להשוויץ.
 פרימדס. אתה, אלפנור, הפחדן הכי אמיץ.
 קיקלופ. זה הסוף שלכם יצורים כעורים..
 אודיסאוס. עוד לא סיימנו איתו, חברים.
 יש לי תכנית פעולה, זה מה שנעשה

כל אחד מחפש לו פרווה כזאת ומתכסה. [כל אחד מסיר את הקסדה שלו ומתחזה]

(לוקח סדין, שמיכה, מכל הבא ליד בחדרו של טל, רק אודיסאוס נותר בלי כיסוי)

הוא יחשוב שאנחנו חיות.

פרימדס. מתוחכם, אודיסאוס.

אודיסאוס. שיעזור לנו, זאוס!

(הקיקלופ תופס את אאורילוכוס)

קיקלופ. מה זה?

אאורילוכוס. אה.. מההה....

קיקלופ. כבשה קטנה, ראית פה בני אדם?

אאורילוכוס (שולל). מה-מה...

(הקיקלופ משחרר את אאורילוכוס שרץ למיטה-ספינה. אלפנור בורח גם הוא ונתפס)

קיקלופ. הנה הוא!

אלפנור. האו, האו....

קיקלופ. ממתני יש כלבים במערה?..

(משחרר את אלפנור שמצטרף למיטה-ספינה, פרימדס רץ ונתפס גם הוא)

פרימדס (מרוגז ומושפל). צויץ.

קיקלופ. ציפור עם קרחת.

(משחרר את פרימדס שמצטרף למיטה-ספינה. הקיקלופ תופס את אודיסאוס)

אודיסאוס. מיאו.. מוואו... אי-אה.. (עושה קול של פיל, דג עם השפתיים...)

קיקלופ. גן חיות שלם, הם ברחו... הם רימו אותי...

(משחרר את אודיסאוס שמצטרף לחבריו שעל המיטה-ספינה)

קיקלופ. פוסידון האוחז בקלשון, אל היס,

תעשה את המוות לבני האדם!

כמו שקיקי שלך לא יראה אף-פעם

שגם הם לא יראו לעולם את ביתם!

גלגל גלים, טלטל טלטולים, נחשל נחשולים,

גלגל גלים, טלטל טלטולים, נחשל נחשולים.

[אפשר להלחין את זה כשיר, או לשלב ב"הביתה", ואפשר להשאיר כדקלום]

אודיסאוס וחבורתו. הביתה, הביתה, הביתה במהרה

לחמנו מספיק, התעייפנו נורא

רוצים כבר לשוב

אל כל מי שחשוב

אם מישהו אותנו עדיין זוכר

הביתה, הביתה, הביתה, מהר

גלגל גלים, טלטל טלטולים, נחשל נחשולים. קיקלופ.

הביתה, הביתה, הביתה במהרה. החבורה.

לחמנו מספיק, התעייפנו נורא

רוצים לחזור לאיתקה

נמאס לנו להתקע-

תחזיק מעמד, יש עוד דרך קשה! אודיסאוס.

הי, אודיסאוס – יבשה! פרימדס.

(כולם יורדים מהספינה)

תמונה 3 – מעבר בית (שיר, טל)

(שיר מופיעה בחדר מצחקקת. בידה מגש עם עוגיות וחלב)

טל. מה מצחקק?

שיר. גדי עם התוכים שלו, הוא לא מצליח לזהות מי הזכר ומי הנקבה.

טל. נמאס כבר מגדי הקיקלופ הזה-

שיר. ה-מה? טל, בלי קללות.

- טל. עכשיו עשרה ימים עד שאבא יחזור הוא יהיה איתנו?
- שיר. עשרה? כבר עברו ארבעה ימים מאז שאבא נסע, נשאר עוד שישה.
- טל. מה? איך?
- שיר. הנה, תראה כמה סרגתי, ותראה כמה קראת! אנחנו עושים כיף גם בלי אבא ואל תגלה לו שנתתי לך עוגיות למיטה!
- טל. אז הזמן באמת עובר מהר יותר כשקוראים בספר הזה.
- שיר. רוצה שאני אקרא לך קצת?
- טל. מה? לא, לא, אני רוצה להיות לבד. לילה טוב, אמא.
- שיר. לילה טוב... הנה, אני שמה פה את חמורי שיארח לך לחברה.
- טל. אני לא צריך אותך, אני כבר גדול! (מכניס את חמורי לארגז הצעצועים) תגידי, אמא, אם אבא יחזור ממש מהר הביתה, את לא תתאכזבי, נכון?
- שיר. שאני אתאכזב? ברור שלא, אני מתגעגעת אליו מאוד.
- (שיר יוצאת)
- טל. מה הבעיה, אם כשאני קורא הזמן עובר מהר יותר - אני אמשך לקרוא כל הלילה – ובבוקר אבא יחזור!

תמונה 4 א' – באי של קירקה (אודיסאוס, טל, אאורילוכוס, פרימדס, אלפנור)

- טל (קורא). פרק שני – באי של קירקה.
- "אודיסאוס נותר בספינה, בשעה שהשאר, מיהרו להרגיש יבֶּשָׁה יבֶּשָׁה, לא גלים..."
- אאורילוכוס. להלך על רצפה שלא זזה, נכון זה מוזר?
- פרימדס. בלי בחילה, בלי סחרחורת.
- אלפנור. אני עוד מרגיש טלטולים...
- אאורילוכוס. אודיסאוס! הגענו הביתה.
- אלפנור. נו, מה יש לו שם?
- פרימדס. הוא קושר ת'ספינה....
- אלפנור. מתקשה לעזוב את היס...
- אאורילוכוס. אהובה שלי, שבת הביתה, עבר זמן כה רב. המשרת שלי בטח יבכה כשאגיע עכשיו

אלפנור. המשרת?
 אאורילוכוס. האישי, בוודאי, חוץ ממנו נוספו
 עוד מיני משרתים, למשל האחראי על ה"פוי"
 לדוגמא אם מרק חס מדי אז קוראים לו מהר
 הוא נושף שלושה "פוי" או יותר עד שזה מתקרר.
 אלפנור. משרת שאחראי על ה"פוי"... אתה גר בארמון?
 אאורילוכוס. מן ארמון-אחוזה-טירה-וילה כזה, בסגנון.
 כן, ושם בשמלה לבנה של כלה תחכה
 האחת שאוהבת אותי מרחוק, היא תבכה-
 אם כבר מישהו יבכה פה היום -
 פרימדס. אלפנור.
 אאורילוכוס. אתה סתם מקנא...
 פרימדס. אה, באמת? זה נראה כמו הבית?
 אלפנור. חכו... זה שונה.
 אין בבית שלנו כזה, וכזה אין בכלל
 שוב טעינו בדרך הביתה. אין לנו מזל...
 אאורילוכוס. לא יכול להיות? אוף, די, נמאס.
 אלפנור. אודיסאוס!
 פרימדס. מספיק -
 בגללו עוד נמות ברעב, זה בכלל לא מצחיק...
 האלים כועסים רק עליו – ואנחנו חוטפים.
 אלפנור. אבל מה המקום הזה?
 פרימדס. יער! רואה – ענפים!
 אלפנור. טוב, תקשיב פרימדס, קורה שעושים טעויות –
 פרימדס. אודיסאוס אשם, בגללו יש לנו בעיות.
 ובמקום שנאכל, נאכל על ידי החיות
 מצדי, שימשיך לבדו...
 אאורילוכוס. תסתכלו – עוגיות!
 אלפנור. עוגיות?
 פרימדס. כן, נכון, עוגיות!
 אלפנור. הן של מישהו ודאי.
 פרימדס. הן שלנו – מתנת האלים, הם שלחו לנו שי.
 אלפנור. רק שניה, לאכול אוכל זר זה טיפה מסוכן
 אין לנו שום מושג מהיכן הן הגיעו לכאן.
 פרימדס. האלים שמו לב שהבטן שלך מקרקרת
 ושלחו עוגיות...
 אלפנור. זאת פשוט מקריות מעוררת

חשד. בוא נמתין. אודיסאוס עדיין המלך –
 אאורילוכוס. אלפנור, בוא נטעם... יש מליון עוגיות פה בערך.
 אלפנור. ואני לא מסכים שנאכל בלי רשות אודיס-
 (מפיל את הקערה, כל העוגיות נשפכות על הרצפה)
 פרימדס. יופי, אלפנור, כל הכבוד...
 אאורילוכוס. מה עכשיו נעשה?
 פרימדס. לא אכפת לי, נשפך לא נשפך – הנה, פו – ונקי. (נוגס בעוגיה)
 אאורילוכוס. מה, טעים? מתקתק? רך? פריך?
 פרימדס. תענוג ענקי!
 אאורילוכוס. גם אני, רק אחת, ביס קטן, אני לא מסוגל...
 אלפנור. אתם לא חברים, תשמרו משהו, רגע, חבל...
 טוב, זאת של אודיסאוס, ומי שיגע בה – (חוטפים לו אותה) תחזיר!
 פרימדס. אודיסאוס הוא מלך, אז מה? ואני מה?
 אלפנור. חזיר!
 (כולם מתחילים לנחור והופכים לחזירים).

תמונה 4 ב' – כניסת קירקה (אודיסאוס, טל, אאורילוכוס, פרימדס, אלפנור, קירקה)

(מופיעה קירקה)

קירקה. תמיד אותו סיום עגום. אותה גסות, אותו טמטום.
 מי שנוהג בחזירות, סופו שיהיה חזיר.
 בטבע יש ומשתנים, אפילו יצורים קטנים,
 נחש משיל עור שיבש, ונעשה נחש חדש,
 הגולם שנמנם עטוף, הופך פרפר, לומד לעוף
 רק האדם בתור תינוק, נדמה קטן, חמוד, מתוק
 עם השנים הוא מתחספס, הופך לגס, אלים, כועס
 רוצה הכל רק לעצמו, הוא האדון בעולמו.
 (החזירים מחככים ברגלה את אפם)
 תפסיק להתחנן אלי, עכשיו כבר מאוחר מדי.
 אם התחזרת אין חזור, חרחר, תנחר – לא יעזור.
 מתי יגיע אל האי יצור עדין ולא פראי?

(אודיסאוס נשמע מרחוק, קירקה מסתתרת וצופה בו, כשהוא נכנס החזירים ממהרים אליו, אך הוא לא מזהה אותם כתבריו)

אודיסאוס. איפה הם... חברים, שוב טעינו, קדימה, חוזרים!
ארצה, די, איכסה, פויה! מה? לא יאמן... עוגיות
שאפו לא מזמן, איזה ריח. מספיק כבר, חיות!
לאכול או לא לאכול?

טל. אבא, לא!

אודיסאוס. יאמי-יאם, יאמי-יאם, יאמי-יאם, לא! אמתין לכולם.

חברים משתפים וחולקים, לא אוכלים לבדם.

כל אחד יקבל עוגיה, ונפליג עוד היום

והפעם ישר אל הבית, בלי שמץ -

(מופיעה קירקה, החזירים נבהלים)

קירקה. שלום.

אודיסאוס. שלום, גברת-משהו-פיה-עץ-חיה כלשהי...

קירקה. השם שלי – קירקה, אני השולטת באי.

אודיסאוס. כבוד להכיר אותך קירקה. תגידי, אולי

ראית במקרה אם עברו פה שלושה חבריי?

(החזירים משמיעים קול)

קירקה. דממה! מצטערת, נדמה שהחמצתי אותם,

כבר שנים לא ביקרו פה מי שאפשר לכנותם

בני אנוש שנימוס אמיתי מלבלב בלבם,

כן, אתה הראשון שראוי לכינוי "בן אדם".

לא זללת, היית מוכן על שלך לוותר

התאפקת, היית חבר. אצילי ביותר.

והגעת לאי הזה לא במקרה, במיוחד,

כי הרגשת בחוש שאני פה לגמרי לבד

והלכת בשביל המוביל ישירות לשבילי

ועכשיו תשאר פה אתי ותהיה בעלי.

אודיסאוס. תשמעי זה נחמד, כל היער הזה וגם את,

אבל יש בעיה קטנטנה שתפריע מעט,

יש לי בן ואישה. פנלופה, קוראים לאשתי

טלמכוס לבני, משפחה, מבינה –

קירקה.

מה אתי?

כבר שנים ארוכות שבנך

מחכה רק לך? אשתך ודאי לא זוכרת אותך!

היא אותך שכחה! סמוך עלי, היא אותך לא אוהבת.

כי זנחת אותה לבדה...

אודיסאוס.

לא נכון. את חושבת?

הוי, אליס, השנים שעברו. אבל מה עם הלב

כמו שעון קוקיה מתקתק וקורא כך: או-הב, או-הב.

אה, הלב הארוך, מתקתק מתקתק אך לא לי

קירקה.

התיקתוק יהפוך לנימנום ותהיה רק שלי.

אודיסאוס. מה?

אתה רחוק, אינך חוזר – לאשתך יש מחזר...

קירקה.

לפנלופה מחזר? זה שקר גס ולא יותר...

אודיסאוס.

אתה רחוק אינך חוזר, לאשתך יש מחזר...

קירקה.

זה לא נכון, ודי עם זה! אני מרגיש קור בחזה...

אודיסאוס.

זכרונות העבר ינשרו מראשך כמו שלכת

קירקה.

יטפטף התקתוק של הלב אל מחוץ לגופך

תרדם לצדי והזמן יעמוד מלכת

ותימס בדידותי כשאני אתחמם לצדך.

אודיסאוס. פ-נ-לו-פה..

קירקה. פנלופה-לא-פה... פנלופה-לא-פה... פנלופה-לא-פה...

(קירקה מחבקת את אודיסאוס ונרדמת בחיקו.)

טל. "אודיסאוס נפל בקסמה ושקע בתנומה

יום חלף ועוד יום ועוד יום, כך שנה שלמה"

(טל סוגר את הספר)

אבא, אתה מבין שזאת לא אמא, נכון? היא רק דומה לאמא... (ניגש לחזירים) ואתם, חזירים, למה אתם לא עוזרים לו? נו, למה אתם לא זזים? הספר...

(טל פותח לחזירים את השלשלאות. החברים-חזירים, מגיעים אל אודיסאוס ונוחרים בפניו שיזהה אותם)

אודיסאוס. מצטער, אני לא מדבר חזירית. חלומות נעימים.

די כבר, לכו תאכלו בלוטים, חבורת נחרנים.

(שרים את "הביתה" בחזירת)

זה מן שיר ששמעתי בארץ אחרת
שיר ששרתי אני בעצמי... אך אני לא זוכר את
המלים, זה מזכיר לי פרידה עצובה מאישה
ומילד, ספינה שנטשה יבשה,
חברים שעמדו על סיפון, מלחמה איומה,
אודיסאוס קראו שם למישהו, רק רגע... לא... מה?..
זה אני. ואתם חבריי – אלפנור, זה אתה?
אאורילוכוס, וזה פרימדס – זוועה מבעיתתה!
מה קרה? היא? כישפה? לא יכול להיות
כנראה שאתם התנהגתם פשוט כמו חיות!
קומי, קירקה.

קירקה. ישנתי במשך שנה מן שינה משונה,
וחלמתי עלינו.

אודיסאוס. הגיע זמני לעזוב, להפליג בספינה.
קירקה. לעזוב את האי, רגע, איך... אוף, אבל הכישוף!
אודיסאוס. התבטל.

קירקה. הכישוף הצליח!
אודיסאוס. אין כישוף שיכול אהבה מהלב להשכיח.

(מי מהחזירים מכחכח בגרוננו)

כן.... לפני שאצא לדרכי, עוד טובה קטנטנה
חזירים יכולים ללכלך לי את כל הספינה
אם תוכלי להחזיר אותם ל–

קירקה. כמובן, הסתדרו בשורה

וזכרו להיות בני אדם, בלב לא רק בצורה.
נְחַר נְחַר, סְחֹר וסְחֹר, נָזַר חָזַר, נָא חָזֹר
דָם אָדָם, הַקָּם אוֹתָם וְהִשָּׁב לַקְדָּמוֹתָם.

אאורילוכוס. תודה לך, תודה! אף קטנצייק חזרת אלי.

אלפנור. מעכשיו נתנהג בנימוס.

פרימדס. מעכשיו, ידידיי:

שווה בשווה נחלוק כל דבר, זה ברור?
ואני הראשון מכולם שלמד פה שיעור.
מתנצל שהייתי חמדן, זללן, חסר נחת -
אודיסאוס. פרימדס, עצור, יש לך משהו על ה....
פרימדס. מה זה? אמא, הצילו!
אאורילוכוס. מכאן זה נראה כמו זנב.
פרימדס. מה זנב?!
אלפנור. לא "זנב", זה קטן, מסולסל, מן זנבנב.
פרימדס. שום זנזנב, זה שייך לחזיר, תקצצי אותו גברת.
קירקה. הוא שלך לתמיד, תתגאה בו, תראה בו מזכרת,
כל אחד שעובר הרפתקה אמיתית מחויב
להביא אתו שיר או אוצר או נוצה או... זנב.
פרימדס. זנב.
כולם. הביתה!
קירקה. בטרם תפליג אל הבית, עוד כמה מלים:
פוסידון ינופף בקלשון ויכה בגלים
גם תפילות לא יצילו אתכם, אלא שני משוטים
יובילו אתכם אל מקום בו המים שקטים
ממלכה בה שולט מלך מת שנתניו הם מתים,
ולא קם האדם שהצליח לצאת מהשאול
המקום בו היום היחיד זהו יום האתמול.
אודיסאוס וחבורתו. הביתה, הביתה, הביתה במהרה
לחמנו מספיק, התעייפנו נורא
הגיע הזמן לשוב
אל כל מי שחשוב
אם מישהו אותנו עדיין זוכר
הביתה, הביתה, הביתה, מהר...
הי-הו...

תמונה 5 א' – ממלכת המתים (אודיסאוס, טל, אאורילוכוס, פרימדס, אלפנור)

- טל. (קורא) "פרק שלישי – השאול, ממלכת המתים".
- (נשמעות חריקות. החבורה עומדת קפואה בספינה, אלה לצד המשוטים, זה מחבק את התורן, זה מנסה להבחין במשהו בערפל)
- טל. חמורי... איפה הוא? חמורי...
- (טל פותח את מגירת הצעצועים שמתחת למיטה, מחפש את חמורי שהושלך לשם בתמונה 3)
- טל. מה זה? הוא היה פה... חמורי... חמורי!
- אודיסאוס. ששקט!
- לא שמעתם את קירקה? צריך להנמיך את הקול,
- זו הדרך ממנה שטים ישירות אל השאול.
- אלפנור. מה זה שאול, אם מותר לי לשאול?
- אודיסאוס. זה עולם המתים.
- פרימדס. בטח יש שם רוחות ושדים.
- אאורילוכוס. גולגלות ושלדים.
- (טל משליך הרחק צעצועים ובובות מהמגירה בחיפוש אחר חמורי. הבובות נופלות על הסיפון והחבורה נבהלת)
- טל. חמורי, איפה אתה מתחבא?!
- אלפנור. מה זה? הצילו!
- אאורילוכוס. זה גשם של עצמות!
- פרימדס. זה דובון.
- אלפנור. צעצועים ישנים.
- אודיסאוס. כל מיני בובות...
- טל (מוצא את חמורי). חמורי, אל תעלם לי ככה. אני כבר גדול, אבל אתה עדיין קטן, ברגעים מפחידים אני חייב לשמור עליך.
- אלפנור. העיקר להפחיד! שאול, שדים ורוחות... טה... שטויות!
- פרימדס (מוצא בין הבובות סוס עץ). הי, היה לי כזה בילדות – לא יכול להיות...
- אלפנור. לכולם היה, בטח!
- אודיסאוס. ערכנו תחרויות.
- פרימדס (לאאורילוכוס). לך לא היה סוס כזה?
- אאורילוכוס. אתה שואל אותי?

ברור שהיה, רק היה לי גם סוס אמיתי!

כל מה שרציתי קנו לי, היה לי מבחר,

בובות, חרבות מעץ, זה לא נגמר...

שלוש-מאות גולות, קרנף על שלט, עפיפון מעוצב

ליד המיטה: טרמפולינה – כולה מזהב.

לי היה רק הסוס. יום אחד המקל נשבר

פרימדס.

ואז אמא הדביקה אותו – הי, גם פה הוא מודבק. מוזר.

גם תלשתי לו אוזן אחת. התפרצות עצבים.

מה? גם לו חסרה האוזן, צירוף מקרים.

ההבדל שגילפתי את שמי הפרטי על מקלו.

מה?!

אלפנור.

כתוב פרימדס.

פרימדס.

אולי זה הסוס שלו...

אודיסאוס.

"היכון, הכן – סוס!"

פרימדס.

(מעמיק אל תוך השאול)

הי, תראו, מה מצאתי - התוף שלי! זה מרגש,

אלפנור.

זרקתי אותו לפח, כשהייתי בן שש...

(מתופף ונעלם אל תוך השאול)

אל תלך גם אתה, זאת מלכודת, חכה פה איתנו.

אודיסאוס.

פה קבורים זכרונות הילדות הרחוקים של כולנו.

כל דבר שהשלכנו עשה את דרכו אל השאול,

המקום בו היום היחיד, זהו יום האתמול.

(נמשך פנימה גם הוא. פרימדס מופיע עם צעצועים)

כל משחק שהלך לאיבוד, כל פסלון מחימר,

פרימדס.

כל כדור שנפח נשמתו, כל סירה מנייר.

(הוא יוצא. נשמעות חריקות, רוח, אאורילוכוס מוצא קסילופון מנגן עליו כמה צלילים, אלפנור מופיע במפתיע)

תחפושות שלבשתי, קלפים ומפת אוצר

אלפנור.

שציירתי לבד, זה הכתב שלי – כתב מכוער!

(מופיע עם שרשרת מכתבים)

אאורילוכוס. גם פתקים סודיים ואפילו מכתב אהבה,

לא שלחתי אותו ולכן לא קיבלתי תשובה.

(מופיע אודיסאוס גם הוא עם שרשרת צעצועים)

אודיסאוס. כל בדיחה שסיפרנו, כל שיר שזימרנו אי-פעם,

מזכרות מימים נשכחים, כל ניחוח, כל טעם...

אלפנור (לאאורילוכוס). עזוב את הקסילופון העלוב הזה, מה איתך,

יש פה בטח אולם מיוחד לצעצועים שלך!

פרימדס. בוא נמצא, הוא אמר שהיה לו גם סוס אמיתי!

אודיסאוס. אני הראשון על הסוס, לא תשיגו אותי!

(אודיסאוס אלפנור ופרימדס נבלעים בשאול. אאורילוכוס מסתתר עם הקסילופון. נשמע שהוא בוכה. אודיסאוס חוזר)

אודיסאוס. אאורילוכוס, לאן הוא פתאום נעלם? אתה שם?

אאורילוכוס. די עזוב אותי, לא רוצה.

אודיסאוס. בוא תצטרף לכולם,

אאורילוכוס. אודיסאוס, תקשיב, כשאמרתי לכם...

אודיסאוס. מה קרה?

אאורילוכוס. אני לא מסוגל לספר, מתבייש נורא.

אודיסאוס. הי, חבר, בוא, דבר.

אאורילוכוס. לא רוצה, תשנאו אותי כולכם.

אודיסאוס. שאנחנו שנא אותך? למה?

אאורילוכוס. שיקרתי לכם.

אודיסאוס. שיקרתי? מתי?

אאורילוכוס. כשסיפרתי על ילדותי.

לא היו לי בובות, לא היה לי גם סוס אמיתי.

וגם זאת האחת שכאילו אוהבת אותי

לא יודעת את שמי. לא היה לי האומץ לגשת

אליה אף פעם. ממש הסתבכתי ברשת

שקרים, אין לי שום משרת, אין לי סוס, טרמפולינת זהב...

קסילופון, זה כל מה שהיה לי. אתה מאוכזב?
 אודיסאוס. שמע, חשוב שתדע שאסור לך להתבייש,
 האדם לא נשפט רק על פי מה שאין לו או יש,
 התחברנו איתך לא בגלל שהיית עשיר,
 כי היית סקרן ומצחיק ואמיץ ומהיר,
 וכעת זה עדיין אתה, כמקודם סקרן
 ומצחיק ואמיץ ומהיר, בנוסף קצת שקרן.
 אאורילווס. מעולם לא הרגשתי שיש לי הרבה כמו עכשיו,
 אני לא אשקר לעולם ובשום מצב.

תמונה 5 ב' – סבא רבא (אודיסאוס, טל, אאורילווס, פרימדס, אלפנור, סבא רבא)

(סבא רבא, נראה יותר מת מחי, מתקרב לחבורה שקופאת על מקומה בפחד)
 סבא רבא. ילדודס, אמרו נא לי, מי זה מכם אודיסאוס?
 אאורילווס. תענה....
 אלפנור. צעד קדימה...
 פרימדס. דבר כבר...
 אודיסאוס. אני מנסה, אוף....
 (אודיאוס צועד קדימה לעבר הסבא)
 סבא רבא. זה אתה, בוא, קטנצ'יק, בוא, תן נשיקה לסבא-
 אודיסאוס. זה לא סבא שלי, זה לא הוא, לי יש סבא-
 סבא רבא. רבא!
 לא האבא של אבא שלך, אלא סבא של סבא,
 של הסבא של סבא, כלומר סבא-רבא-רבא...
 רגע, לא – רבא-רבא של סבא של סבא-רבא...
 פרימדס. הוא נרדם?
 אודיסאוס. הוא נפטר בעיקר, אתם לא מריחים?
 סבא רבא (מתעורר במפתיע וסוקר את החבורה). של סבא-רבא!

אז תגידו לי איך ארבעה לוחמים מוצלחים
 נקלעים לעולם המתים ובגיל כה צעיר?
 אני לא רואה דם על גופכם, גם לא כתם זעיר.
 מה, טבעתם? נפלתם מצוק? התנגשתם בפיל?
 או נבהלתם למוות מגיוק מכוער.
 איכס, מגעיל!
 אאורילוכוס ופרימדס.
 אודיסאוס.
 סבא רבא-רב-רבא – (בלחש) לא מתנו. אנחנו חיים.
 סבא רבא.
 הממ... ברור.
 איך הגעתם לשאול?
 אודיסאוס.
 התכוונו לדרך קיצור
 בדרכנו הביתה, שאיכשהו קצת התארכה...
 איך יוצאים מכאן, אין לנו שום רעיון – יש לך?
 סבא רבא.
 פסטט!
 בקרוב, הם אותך ינטשו וילכו לדרכם,
 הם ישאירו אותך לגלים...
 פרימדס.
 מה פתאום!
 אאורילוכוס.
 אף-פעם.
 סבא רבא.
 הם יגיעו הביתה, החבר'ה האלה, שלושתם,
 ואתה עוד תשתה ממימיו המלוחים של הים.
 אם תשוב אי-מתי לביתך - לבדך תשוב,
 וגם אז תראה כקבצן מלוכלך ועלוב.
 פרימדס (לסבא, בציניות).
 כן, נכון, זה נשמע הגיוני, סבאליה. (לאודיסאוס על הסבא) פסיכופט!
 אין סיכוי שאנחנו נשאיר אותך לבד!
 אלפנור.
 אתה מלך איתקה!
 אאורילוכוס.
 אתה המנהיג, המפקד!
 אודיסאוס.
 לא יודע מדוע, פתאום אני קצת מפחד...
 איך יוצאים מכאן, סבא של רבא, אני מתחנן!

סבא רבא. טוב, קרובי משפחה, נעזור לו. פשוט מזה אין :

עליכם לגרש את אתמול, את כבלי העבר
להתיר, לא לשקוע במה שחלף, שנגמר,
להפעיל את הלב שידפוק כמו תופים במסדר,
להביט לעתיד, להפליג בדמיון למחר

(החבורה משחררת את הספינה מכבלי העבר)

ולצעוק אני חי! נו, לצעוק : אני חי!

כולם. אני חי.

סבא רבא. מה זה זה? זה נשמע לי כמו מומיות זקנות, רבותי!

אלפנור. אני חי!

פרימדס. אני חי!

אאורילוכוס. אני חי!

אודיסאוס. אני חי!

טל. אני חי!

כולם. אני חי!

סבא-רבא. מסור ממני חיבוק וברכה,

לנין של הנין של הנין של הנין – לבן שלך!

אודיסאוס וחבורתו. הביתה, הביתה, הביתה במהרה

לחמנו מספיק, התעייפנו נורא

הגיע הזמן לשוב

אל כל מי שחשוב

אם מישהו אותנו עדיין זוכר

הביתה, הביתה, הביתה, מהר...

תמונה 6 – הסירנות (אודיסאוס, טל, אאורילוכוס, פרימדס, אלפנור, שיר)

טל. "פרק רביעי – הסירנות".

לסירנות חצי גוף אישה וחצי גוף ציפור

כל אדם שיחלוף על פניהן יתקשה לעבור
 כי מזמור מפתה ומכשף מגרונן בוקע
 וכל מי שמקשיב לו נמשך אחריו וטובע.
 אודיסאוס. הסירנות יתחילו לשיר בקרוב ואסור
 שתקשיבו להן, כדי שלא תתפתו, זה ברור?
 ברור!
 כולם.
 אודיסאוס. ואותי תקשרו עם החבל, אני אאזין
 לשירת הסירנות, אולי הן יתנו רמזים
 שיגלו את הדרך הביתה. ראיתם - המים
 זזים, הסירנות קרובות, תסתמו ת'אוזוניים!
 (טל מוציא מהכרית צמר גפן ונותן להם)
 אודיסאוס. הוי, שמרו על כולנו, אלים,
 מנשים-ציפורים שיודעות לכשף בצלילים.
 (בחדרו של טל מופיעה שיר, כאמא)
 שיר. טל!
 (טל סוגר את הספר, החבורה קופאת על הספינה)
 שיר. (מראה לו את הסוודר) מה דעתך? כמעט סיימתי לסרוג לאבא את הסוודר. לא הגזמת קצת עם
 הספר הזה? העיניים שלך כבר אדומות, תעשה הפסקה.
 טל. לא רוצה.
 שיר. עשרה ימים אתה בקושי עושה משהו חוץ מלקרוא.
 טל. מה? עברו עשרה ימים? אז איפה אבא?
 שיר. הוא התקשר, היתה בעיה עם הטיסה, זה יקח עוד כמה ימים...
 טל. איך זה יכול להיות? הוא עבר את הקיקלופ, את קירקה, את ממלכת המתים...
 שיר. מה?
 טל. אולי סבא-רבא צדק, החברים שלו נטשו אותו והוא נתקע אצל הסירנות?
 שיר. על מה אתה מדבר?
 טל. מה? כלום.
 שיר. הי, אתה חם נורא! כואב לך הראש?

טל. אמא, לכי, אני מוכרח לקרוא –

שיר. לא, לא, לא, אתה מוכרח לנוח, לעצום עיניים – (לוקחת את הספר)

טל. תני לי את הספר!

שיר. אני מניחה את הספר פה ואתה עוצם עיניים, טוב?

(טל מחבק את הספר)

טל. זה לא יכול להיות...

שיר. תישן גוזל שלי. אבא יחזור.

(שיר מלטפת את ראשו ומהמהמת שיר, במהלך השיר נופל הספר ונפתח, ובמקביל נשמט הצעיף מכתפיה ומתגלות שתי כנפיים של סירנה)

אודיסאוס. שמרו על כולנו אלים

מנשים-ציפורים שיודעות לכשף בצלילים.

כולם. שמרו על כולנו אלים, מנשים ציפורים -

אודיסאוס. איזה קול נהדר ומוכר... פנלופה... זאת את?

הי, עזבו את החבל, מהר, שחררו אותי,

אלה לא הסירנות בכלל – זה הקול של אשתי!

(אודיסאוס מנסה להשתחרר)

אלפנור. תרגע, משוגע!

פרימדס. אודיסאוס!

אאורילווס. אתה מתפרע!

מה זה, קול של ציפור? של אישה? מה אתה שומע?

לא הוגן שמותר רק לך, נו, תרשה גם לי קצת,

אני לא אתפתה, רק לרגע, באוזן אחת.

אלפנור. מה זה?

פרימדס. הי!

אאורילווס. האחת שאוהבת אותי מרחוק, זה קולה!

כלומר, זאת שאהבתי אני בלי לומר לה מלה.

כן, זאת היא, זאת היא שרה, היא שרה לי שיר אהבה.

אל תפסיקי לשיר, אני בא, אני בא, אני בא!

(אאורילווס נעלס בין הגלים)

אודיסאוס. פנלופה שלי, בוודאי את כועסת עלי...
אלפנור. מה אמרת?
אודיסאוס. רציתי הביתה...
אלפנור. דיברת אלי?
אודיסאוס. כמה זמן לא שמעתי אותך...
אלפנור. לא שומע מלה!
להוציא את הפקק מהאוזן?
אודיסאוס. קולך הנפלא
חס כמו ים, מתחשק לי לצלול לתוכו ולטבוע.
אלפנור. די, הוצאתי את זה! לא יכול, אי אפשר לשמוע!
פרימדס. אלפנור.
אלפנור. מה זה פה? אני לא מאמין.
פרימדס. לא!!
אלפנור. נביחות, יללות...
סתם הבהלת אותנו משיר שמושך למצולות!
זה אומר שהבית נמצא בכיוון ההוא,
זה הכלב שלי, כן, זה סקילוס, זה הוא, זה הוואו! (אלפנור נעלם בין הגלים)
אודיסאוס. מה שלום בני האהוב, טלמכוס, בן כמה הוא כבר?
הוא דיבר עלי פעם? זוכר אותי? מה הוא אמר?
פרימדס. הסירנות עדיין שרות? אני לא מסוגל
להחזיק מעמד, כל הכח שלי אזל! (משחרר את החבל)
מה? תגיד, זה הקול שנשמע כל הזמן הזה?
איך מיד לא אמרת?! זאת היא? אני לא הוזה?
אמא! מה את אומרת? ברור שאני רעב
ועייף, ורוצה כבר אליך, אני אוהב
אותך אמא, ידעתי שאת מחכה!

אמא, אמאילה, אימוש, ממושי, ממושינקה...

אודיסאוס. פנלופה, האם הסתיימה כבר המלחמה?

מי ניצח? הכל התערבל לי בראש משום מה.

יש בכלל יבשה בעולם, או רק ים ועוד ים?

מי אני? דמות מומצאת מתוך ספר או בן-אדם?

פנלופה! טלמכוס!

(טובע)

טל. אמא, לא! תפסיקי לשיר.

(שיר מפסיקה לשיר. מסתבר שהיא פרמה את הסוודר בלי להרגיש בזמן ששרה)

מה עשית?

שיר (בקפאון חושים). מה? אני עשיתי את זה?.. טוב, אני אסרוג שוב, וכשאני אסיים אבא יחזור. ואם לא – אני אפרום ואסרוג שוב. עד שהוא יחזור.

(שיר יוצאת)

תמונה 7 – מונולוג של טל (טל)

(טל לבדו)

טל. זה לא יכול להיות... אם כולם טבעו... אז איפה... למה אבא שלי לא חוזר? זה רק ספר הרי... רגע! למה לא חשבתי על זה קודם – אם אני רוצה לזרז את הכל באמת, אני פשוט צריך לפתוח בסוף, לדלג על כל ההרפתקאות המטופשות האלה ולהגיע לקטע שהוא חוזר הביתה.

(טל פותח את הספר בסוף)

מה זה?.. (מדפדף אחורה) דפים ריקים... דפים חלקים... מה? (מגיע לפרק על הסירנות) הפרק האחרון שמופיע פה זה פרק רביעי: הסירנות... הספר הזה מקולקל! רגע... אם לא כתוב כלום, אז אני אכתוב...

"אודיסאוס חזר הביתה". מה? נמחק... (טל כותב)

"אבא חזר הביתה"... למה זה נמחק?

"אבא שלי חזר הביתה ואמא מאוד שמחה ו"י... למה זה כל הזמן נמחק? שונא את הספר הזה..."

(משליך את הספר לים)

תמונה 8 – טל באיתקה (אודיסאוס, טל)

(ברגע שטל משליך את הספר, נשמעים גלים. הוא עבר לאיתקה שביוון העתיקה, אך הוא עדיין לא יודע זאת. מאחוריו מופיע אודיסאוס, מחופש לקבצן, הוא מסמן ששש לילדים בקהל, מתקרב אל טל מאחור ועוצם את שתי עיניו)

- אודיסאוס. זה אני. מזהה את הקול! (עדיין לא מסיר את הידיים מעיניו)
- טל. בטח! אבא חזרת!
- אודיסאוס. מאחורה בקושי זיהיתי אותך, התבגרת!
- טל. אבא, אמרת עשרה ימים, כבר חשבתי שלא תחזור! ואתה לא מאמין, הספר הזה שנתת לי- (טל פוקח את העיניים ופונה לאחור. הוא פולט צווחת בהלה למראה הקבצן)
- טל. מי אתה?
- אודיסאוס. טלמכוס, תקשיב, זה אני, אודיסאוס, אביך, לפני עשר שנים מנמל זה הרוח הולכה אותי ואת כל חבריי למסע מפרך. יום אחד אספר לך איך הוא כל כך התארך.
- טל (לקהל). אוקי, או שאבא שלי איבד את זה לגמרי או ש... (שחפים, רוח) נכנסתי לתוך הספר...
- אודיסאוס. התלבושת הזאת, זאת תחפושת, זה תעלול –
- טל (לקהל). אז אני טלמכוס הבן של המלך – קול! ואני חייב לדבר מעכשיו רק בחרוזים.
- אודיסאוס. מה אמרת?
- טל. אני? אגוזים? תפוזים? ברווזים?
- אודיסאוס. טלמכוס, באמת, תתרכז, זהו יום חשוב. קח אותי לארמון בלבוש הקבצן העלוב, ותגיד שריחמת עלי ואסור שידעו שאני אודיסאוס, הבנת?
- טל. חרוז כלשהו.
- אודיסאוס. טלמכוס, מספיק. יש היום בארמון תחרות ובה אמא שלך, המלכה, תעניק את הזכות לכל מי שיזכה בה לשבת על כס המלכות ולהיות בעלה במקומי –
- טל. מה פתאום, זאת טעות!
- אודיסאוס. אמא לא תעשה את זה, אמא אוהבת אותך.
- אודיסאוס. זה אני האשם, בלעדי היה היתה מוכרחה לנהל ממלכה לבדה, ואני נשבע

שחזרתי כדי לתקן ולכבוש את לבה.

(מקפצים אבנים על גלי הים. אבא מקפיץ רע, טלמכוס טוב)

טוב, נאחר לארמון אם נמשיך לשחק לנו כאן.

(אודיסאוס שב לדמות הזקן)

טל. אבא, מה זה?

אודיאוס. אני משחק ת'קבצן.

(אודיסאוס מסדר את תחפושת הקבצן והם מופיעים בארמון)

תמונה 9 – בארמון (אודיסאוס, טל, אאורילוכוס, פרימדס, אלפנור, פנלופה, המחזר)

(אלפנור, אאורילוכוס ופרימדס בוכים)

פרימדס. למה דווקא אודיסאוס טבע? אני מתגעגע...

אלפנור. ששש, די, די, די, אני יודע.

אאורילוכוס. זאוס נתן, זאוס לקח, יהי שם זאוס מבורך.

אלפנור. שלום לנסיך!

פרימדס. טלמכוס!

אאורילוכוס. הוד מלכותך!

טל. הי.

אאורילוכוס. אם אפשר שאלה קטנה: מי הקבצן שאיתך?

טל. הקבצן שאתי... כן, בחור משונה, מטורף,

איש עלוב, מלוכלך ומסריח...

אודיסאוס. אתה נסחף!

טל. כן, הבאתי אותו לארמון כי ריחמתי עליו.

המחזר. הנסיך טלמכוס, יתום קטן, חסר אב.

זה היום לו הילד הזה התפלל וחיכה

יום בו מלך חדש ישתלט על איתקה.

אאורילוכוס. אם היית יותר מבוגר, אז היית היום

כבר חובש את כתרו של אביך.

המחזר. עליו השלום.

ככה זה, תתרגלו כבר לקרוא לי הוד מלכותך.

במיוחד זה עם זנב החזיר!

פרימדס. מה אמרת, סליחה!?

המחזר. אין סיכוי שאפסיד, תחרות כזאת פשוטה!

פרימדס. אה, באמת!?

אלפנור. תרגעו ומיד – עוד מעט הוד מלכותה

תכנס ותראה לנו מה זה....

(נכנסת שיר-פנלופה, הכל משתחוויים)

אודיסאוס. פססט, נסיך, אין סיבה שתקוד לאמך,

לך עמוד לצידה, שם נמצא מקומך.

(טל נעמד ליד אמו)

פנלופה. בעלי, אודיסאוס, נלקח על ידי הגלים,

והיום במקומו זר יזכה בברכת האלים.

יום עצוב וחשוב לעתיד הממלכה.

טל. עוד תראי שממש בקרוב תהיי שמחה.

פנלופה. לא אהיה שוב שמחה, בני, חיי נצבעו באבל,

כי נפשי בנפשו של אביך קשורה כמו בחבל.

תחרות, רבותי, כולכם מוזמנים לגשת

לנסות ולמתוח כעת את מיתר הקשת.

האחד ביניכם שיצליח לירות את החץ,

יקבל את הכתר הזה.

המחזר. איזה כתר נוצץ!

זה מתאים בדיוק לגלימה עם הנצנצים

שתופרים לי. נו, טוב, תאחלו לי מזל-טוב, שרצים!

פרימדס. רק שניה, גם אני פה. הייתי רוצה לנסות.

את כסאו של המלך לתפוס. מה אפשר לעשות?

כבר עדיף שישב במקומו חבר טוב ולא זר.

אם אמלוד – אפאר את שמך, אודיסאוס יקר.

(מנסה למתוח את הקשת ולא מצליח, החברים מנסים לעזור – זה לא עוזר)

המחזר. טוב, אני הוא המלך, חבל שבזכותם ת'זמן.

אודיסאוס. רק שניה, אם אפשר לנסות...

המחזר. מי דיבר? הקבצן?

למה לא? תחרות זו פתוחה לכולם, זה החוק.

רק תזמינו רופא, כי אני אחנק מצחוק.

(אודיסאוס מנסה למתוח את הקשת. טלמכוס חושף אותו. אודיסאוס מותח.)

פנלופה. זה אתה.

אודיסאוס. זה אני.

פנלופה. חזרת.

אודיסאוס. חזרתי.

(אודיסאוס יורה. החץ נשלח)

טל. אודיסאוס חזר הביתה. אבל אבא שלי... מה עם אבא שלי?

במעופו החץ מחזיר אותנו לחדרו של טל, אל המציאות)

תמונה 10 – אפילוגוס (אודי, טל, שיר)

(אנו שוב בחדר של טל. שיר ישנה מכוסה בסוודר שסרגה לאודי על מיטתו של טל, לצדו של טל שישן מחובק עם הספר. אודי נכנס עם מזוודה. מביט בהם באהבה. לובש את הסוודר, נשכב לצידם, נאנח ונרדם. טל מתעורר)

טל. אבא? אבא.

(טל מתחמק החוצה מהמיטה שהפכה צפופה. לוקח איתו את הספר והפנס)

טל. סוף סוף אבא שלי חזר הביתה.

(טל פותח את הספר. נשמע קול של ים.)

טל. "מסעות אודיסאוס..."

